

Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích Přírodní vědy

Acta Musei Bohemiae Meridionalis in České Budějovice – Scientiae naturales

Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. vědy	47	91 – 104	2007
---	----	----------	------

Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XIII

The finds of interesting and new plants in the South Bohemian flora XIII

Václav CHÁN¹, Martin LEPŠÍ² & Petr LEPŠÍ³ (red.)

¹Jihočeská pobočka při AV ČR, ²Jihočeské muzeum České Budějovice,

³Správa CHKO Blanský les

Abstract. *Rubus hadracanthos* and *Vicia dalmatica* has been found as a new species for South Bohemia. New localities of rare species of the South Bohemian flora – *Arnoseris minima*, *Asplenium trichomanes* subsp. *pachyrachis*, *Carex pendula*, *Cephalanthera longifolia*, *Coleanthus subtilis*, *Dictamnus albus*, *Draba muralis*, *Herniaria hirsuta*, *Lathyrus hirsutus*, *Muscari comosum*, *Potamogeton gramineus* are reported. The world distribution and the distribution in the Czech Republic are explained for selected species. The detailed distribution in the South Bohemia and ecological remarks are presented, too.

Key words. Czech Republic, floristic records.

Abstrakt. Druhy *Rubus hadracanthos* a *Vicia dalmatica* jsou z území jižní části Čech publikovány poprvé. Dále jsou publikovány nové lokality taxonů – *Arnoseris minima*, *Asplenium trichomanes* subsp. *pachyrachis*, *Carex pendula*, *Cephalanthera longifolia*, *Coleanthus subtilis*, *Dictamnus albus*, *Draba muralis*, *Herniaria hirsuta*, *Lathyrus hirsutus*, *Muscari comosum* a *Potamogeton gramineus*, které jsou v jižních Čechách vzácné. Pro vybrané taxony je komentováno rozšíření v České republice a ve světě a zmíněna je i jejich ekologie. Podrobně je zpracováno rozšíření v jižních Čechách.

Klíčová slova. Česká republika, floristické záznamy.

Úvod

Další díl tohoto cyklu přináší první záznamy o výskytu *Rubus hadracanthos* a *Vicia dalmatica* na území jižní části Čech. Druhy *Draba muralis* a *Herniaria hirsuta*, které byly původně v Komentovaném červeném seznamu květeny jižní části Čech (CHÁN 1999) považované za neověřené, je nutno vzhledem k novým nálezům přeradit do kategorie kriticky ohrožených druhů. Pro osm v jižních Čechách kriticky ohrožených taxonů *Arnoseris minima*, *Asplenium trichomanes* subsp. *pachyrachis*, *Carex pendula*, *Cephalanthera longifolia*, *Coleanthus subtilis*, *Lathyrus hirsutus*, *Muscari comosum* a *Potamogeton gramineus* jsou publikovány nové resp. po dlouhé době znovu ověřené lokality. Jeden příspěvek referuje o nové lokalitě *Dictamnus albus* u Strakonice, která s největší pravděpodobností vznikla záměrnou výsadbou.

Metodika

Vymezení zájmové oblasti – „jižní část Čech“ – je převzata z práce CHÁN (1999). Nomenklatura taxonů je sjednocena podle práce KUBÁT et al. (2002), nomenklatura syntaxonů podle MORAVEC et al. (1995). Pokud

se taxony resp. syntaxony ve výše uvedených pracích nevyskytují, jsou za názvy uvedeny autoři popisů. Lokality jsou zařazeny do fytochorionů (SKALICKÝ in HEJNÝ & SLAVÍK 1988) a následně přiřazeny k nejbližší obci resp. osadě (s uvedením příslušné obce v závorce) podle práce PRUNER & MÍKA (1996). Za nejbližším sídlem je v závorce uveden kód mapovacího pole o velikosti 1 základního pole stredo-evropského síťového mapování (EHRENDORFER & HAMANN 1965), ve kterém leží lokalita a zároveň uvedené nejbližší sídlo (vždy je vybíráno sídlo, které leží ve stejném kvadrantu jako lokalita). Souřadnice lokalit jsou uvedeny v souřadnicovém systému WGS 84 a byly odečteny z přístroje GPS nebo z mapových podkladů 1:50000 a 1:100000 elektronické verze Geobáze (ANONYMUS 2000) nebo z internetových map (<http://www.mapy.cz>). Pokud jsou uvedené nálezy dokladovány herbářovými položkami, je jejich uložení označeno mezinárodní zkratkou příslušné veřejné sbírky podle práce VOZÁROVÁ & SUTORÝ (2001). Za zkratkou CB následuje evidenční číslo položky (pokud existuje), pod kterým je uložena v herbáři Jihočeského muzea v Českých Budějovicích. Je-li doklad uložen v soukromé sbírce, pak je uvedena zkratka „herb.“, za kterou následuje jméno majitele sbírky. Zkratkou „not.“ jsou označena pozorování, k nimž nebyla pořízena herbářová položka. Pro zapsání fytoecologických snímků s druhem *Coleanthus subtilis* byla použita rozšířená Braun-Blanquetova stupnice abundance a dominance (WESTHOFF & van der MAAREL 1973).

Seznam taxonů, o jejichž výskytu bylo již v tomto seriálu referováno do roku 2004 byl uveřejněn v 45. ročníku sborníku (CHAN et al. 2005) a do roku 2006 na internetové adrese <http://www.muzeumcb.cz/cz/?clanek=184>.

Arnoseria minima (L.) Schweigger & Koerte – písečnatka nejmenší

Písečnatka je suboceánický druh rostoucí v západní a střední Evropě. Mimo Evropu se autochtonně vyskytuje ještě v severním Maroku. Do Severní Ameriky, Austrálie a na Nový Zéland byla zavlečena. V ČR se dříve vyskytovala roztroušeně i když s nestejnou hustotou po celém území. Těžiště rozšíření se nacházelo v suboceánicky laděných oblastech termofytika a mezofytika (např. Třeboňsko). Vlivem intenzifikace zemědělství, ale také zarůstáním lokalit v 2. polovině 20. století výrazně ustoupila (KAPLAN & KUBÁT in SLAVÍK & ŠTĚPÁNKOVÁ 2004). V současnosti je v České republice kriticky ohroženým druhem (PROCHÁZKA 2001) – v období 1990–2001 byla na území našeho státu s jistotou zaznamenána pouze na 11 lokalitách. Původně se jedná o druh nezapojených písčín, sekundárně roste na vlhkých písčítých polích, úhorech, v příkopech a na březích rybníků. Je diagnostickým druhem svazu *Scleranthion annui* (KAPLAN & KUBÁT l. c.).

V jižních Čechách byla v minulosti zaznamenána v Březnickém Podbrdsku, Horažďovicku, Volyňském Předšumaví, Kaplickém mezihoří, Novohradském podhůří, Budějovické pánvi, na Blatensku, Českomoravské vrchovině, Jihlavských vrších a Třeboňské pánvi. V 90. letech 20. století byla pozorována již jen v Třeboňské pánvi a ve Volyňském Předšumaví (CHÁN 1999). Z Třeboňska druh naposledy ze dvou lokalit (Tuš, Paříž) udávají BOUBLÍK & ČERNÝ (2005). Pro svůj značný ústup je považována za kriticky ohrožený druh jihočeské flóry (CHÁN l. c.).

Popis nových lokalit: 89. Novohradské hory, Černé Údolí (u Benešova nad Černou) (7254c): ca 0,9 km sz. od středu osady, v poličku pro zvěř, 48°42'19,5" N, 14°40'03,3" E (GPS), 720 m n. m., 1 exemplář (leg. M. Lepší 2005, CB 50764, odebrána pouze část rostliny). Na poli společně rostly *Anthemis arvensis*, *Centaurea cyanus*, *Euphorbia helioscopia*, *Fallopia convolvulus*, *Hypericum humifusum*, *Lolium multiflorum*, *Pisum sativum*, *Raphanus raphanistrum*, *Spergula arvensis* a *Veronica arvensis*. Jedná se o nový druh pro fytochorion Novohradské hory a zároveň o výškové maximum druhu v České republice (KAPLAN & KUBÁT l. c. udávají výškové maximum z 670 m n. m. ve Žďárských vrších).

67. Českomoravská vrchovina, Stáلكov (u Slavonic) (6957d): na jz. okraji osady (not. P. Doležal 2001).

Martin LEPŠÍ

Asplenium trichomanes subsp. *pachyrachis* (Christ) Lovis & Reichst. – sleziník červený zakřivený

Jedná se o druhý nález tohoto vzácného a přehlíženého taxonu pro jižní Čechy. O dosud jediné známé jihočeské lokalitě (zdi v zámeckém parku v Českém Krumlově) se zmiňuje EKRT

in CHÁN et al. (2006) a přidává krátký komentář k rozšíření a ekologii tohoto taxonu. Stejně jako v Českém Krumlově, také v Bechyni roste sleziník ve spáře zdi, tedy na druhotné lokalitě. Pozoruhodné je, že s výjimkou těchto dvou jihočeských lokalit je *Asplenium trichomanes* subsp. *pachyrachis* ve střední Evropě vázán takřka výhradně na primární stanoviště – spáry stinných vápencových, dolomitových či pískovcových skal (EKRT l. c.).

Popis nové lokality: 41. Střední Povltaví, Bechyně (6752b): areál bývalého kláštera (dnes umělecké školy) ve městě, zeď nejnižší terasy na hraně kaňonu Lužnice, navazující ze severu na budovu kláštera, 49°17'43,7" N, 14°28'14,5" E (Geobáze 1:50000), ca 400 m n. m., 4 trsy (leg. F. Kolář 2006, rev. & herb. L. Ekrt). Výskyt na jiných zdech v okolí není vyloučen.

Filip KOLÁŘ

Carex pendula Huds. – ostřice převislá

Ostřice převislá má v Evropě submediteránně suboceánický typ rozšíření. Mimo Evropu se vyskytuje izolovaně v Turecku, na Kavkaze a v severní Africe (MEUSEL et al. 1965).

Roste v suťových, lužních, prameništích lesích, na lesních prameništích a březích potoků. Obsazuje i člověkem narušované popř. vytvořené biotopy jako jsou paseky, lesní cesty a jejich příkopy, skládky dřeva, odvodňovací strouhy a vlhké lesní louky (DOSTÁL 1989, HADAČ et al. 1997, OBERDORFER 2001). Vyhledává vlhké až mokré, dusíkem bohaté, hlinité až písčité půdy (DOSTÁL 1989, OBERDORFER l. c.).

V České republice je druh roztroušený až hojný především ve východní a severní části státu. Izolovaně roste v západních a jižních Čechách (DOSTÁL l. c.).

V jižních Čechách jsou známy pouze tři lokality – dvě na Šumavě v okolí osady České Žleby a jedna v Novohradských horách u osady Šejby. Regionálně je považovaná za kriticky ohrožený druh (CHÁN 1999, LEPSÍ et al. 2006).

Popis nové lokality: 89. Novohradské hory, Bělá (u Malont) (7353d): ca 1,2 km z. od středu hráze rybníka Mráček u bývalé osady Dolní Příbrání, v prameništi v bukosmrkovém lese, 48°38'09,9" N, 14°35'10,5" E (GPS), 710 m n. m., jeden mohutný trs (leg. M. Lepší 2006, CB 51203).

Martin LEPSÍ

Cephalanthera longifolia (L.) Fritsch – okrotice dlouholistá

Druh má euroasijský typ rozšíření. V Čechách se vyskytuje vzácně, na Moravě je místy až roztroušený (KUBÁT et al. 2002). Roste především v křovinách a světlých lesích, na vlhkých, vysychavých, vápenitých, zásaditých až neutrálních, humózních, písčitohlinitých půdách. Je udáván z hygrofilních až xerofilních opadavých lesů třídy *Quercus-Fagetea*, vzácně i z jehličnatých lesů (DOSTÁL 1989).

V jižní části Čech je udáván z Blanského lesa (pouze široce lokalizovaný údaj – „Klet“ z 19. století), Budějovické pánve (dvě lokality), Sušicko-horažďovických vápenců (jedna lokalita), Českokrumlovského Předšumaví (více lokalit v širším okolí Českého Krumlova) a Chvalšinského Předšumaví (jedna lokalita) (CHÁN 1999). Na většině lokalitách se vyskytuje ojedinele nebo tvoří málopočetné populace. Značná část výskytů má pouze přechodný charakter, především lokality na antropogenních biotopech (vápníkem obohacené okraje cest). Výskyt druhu v jižních Čechách má pravděpodobně charakter dálkových výsadek z alpské oblasti (CHÁN l. c.). Více lokalit je v současnosti známo pouze v Českokrumlovském Předšumaví.

Popis nových lokalit: 37b. Sušicko-horažďovické vápence, Velké Hydčice (6748a): na horním okraji vápencového lomu na vrchu „Radvanka“ ca 1 km jv. od kostela v obci, v březovém náletu s vtroušenou lískou, 49°17'35,8" N, 13°40'40,3" E (GPS), 570 m n. m., ca 30 exemplářů (leg. M. Lepší 2006, CB 51199). Společně rostly např. *Anemone sylvestris*, *Brachypodium pinnatum* (dominantní), *Epipactis helleborine*, *E. atrorubens*, *Listera ovata*, *Melica nutans*, *Polygala chamaebuxus*.

Tato populace je v současnosti jedinou známou lokalitou v oblasti Sušicko-horažďovických vápenců. Na Horažďovicku byl v minulosti (1994) zaznamenán pouze 1 exemplář okrotice dlouholisté na vrchu Plešovec u Bojanovic, výskyt se však nepodařilo v následujícím roce ověřit

(CHÁN 1999). Nově nalezená populace se bohužel nachází v dobývacím prostoru lomu a bude v několika následujících letech zničena, pro záchranu populace bylo navrženo přesazení na lokalitu na vrchu Plešovec.

37o. Kaňon Malše, Velešín (7152d): ca 0,8 km jv. od kostela svatého Václava, travnatý okraj místní panelové komunikace s náletem pionýrských dřevin, 48°49'28,5" N, 14°28'17,4" E (Geobáze 1:50000), 560 m n. m., 1 exemplář v roce 2005, 2 exempláře v roce 2006 (not. J. Janáková). Nález představuje první záznam druhu ve fytochorionu Kaňon Malše.

67. Českomoravská vrchovina, Nový Vojířov (u Nové Bystřice) (6956c): ca 0,8 km jz. od rozcestí Lhota-Sedlo-Nový Vojířov, kulturní bor s podrostem borůvky, několik metrů od malého bunkru „řopíku“ z opevnění 2. světové války, 49°02'10,5" N, 15°02'58,0" E (Geobáze 1:50000), 530 m n. m., 15 exemplářů (not. V. Nehyba 2006, leg. P. Hesoun 2006, CB).

Lokalita je prvním záznamem okrotice dlouholisté v jihočeské části Českomoravské vrchoviny (CHÁN 1999, J. Zázvorka in litt. 2007).

Martin LEPŠÍ, Petr HESOUN & Jana JANÁKOVÁ

Coleanthus subtilis (Tratt.) Seidl – puchýřka útlá

O puchýřce útlé, v jižních Čechách kriticky ohroženém druhu, již bylo v tomto cyklu referováno (cf. VYDROVÁ in ANONYMUS 2002), proto je uveden pouze výčet nových lokalit.

Popis nových a ověřených lokalit: 37n. Kaplické mezihoří, Benešov nad Černou (7253d): Kancléřský rybník ca 3 km z. od kostela v obci, obnažené dno, 48°43'43,9" N, 14°35'10,9" E, (Geobáze 1:50000), 590 m n. m., vzácně (not. M. Štech 2006; leg. M. & P. Lepší 2006, CB 51413). Společně se vyskytovaly druhy: *Alisma plantago-aquatica*, *Callitriche palustris*, *Carex bohémica*, *Glyceria maxima*, *Limosella aquatica*, *Oenanthe aquatica*, *Ranunculus sceleratus*, *Rorippa palustris*, *Rumex maritimus*. Tato nová lokalita je prvním záznamem o výskytu puchýřky ve fytochorionu Kaplické mezihoří (cf. CHÁN 1999, VYDROVÁ l. c.).

39. Třeboňská pánev, Horní Stropnice (6754b): Rákosový rybník u osady Svěbohy, na obnaženém dně rybníka, 48°46'59,0" N, 14°43'25,5" E (GPS), 520 m n. m., vzácně (leg. M. & P. Lepší 2006, CB 51198). Společně se vyskytovaly druhy: *Carex bohémica*, *Elatine triandra*, *Eleocharis ovata*, *Gnaphalium uliginosum*, *Chenopodium rubrum*, *Oenanthe aquatica*, *Peplis portula*, *Persicaria lapathifolia*, *Ranunculus sceleratus*, *Rorippa palustris*, *Rumex maritimus*, *Tripleurospermum inodorum*. Puchýřku útlou z nedalekého Žárského rybníka udává M. Soukup (HADINEC et al. 2005), který druh v novohradské části Třeboňské pánve ověřil po více než 70. letech (cf. KLIKA 1935, LEPŠÍ & LEPŠÍ 2006a).

39. Třeboňská pánev, Střížovice (6856d), Osecký rybník u železniční stanice, 49°08'05" N, 15°07'57" E, (Geobáze 1:100000), 528 m n. m., obnažené rybníční dno se slabou vrstvou bahna (not. K. Boublík 2006). Druh našli na této lokalitě V. Skalický a B. Křísa (cf. HEJNÝ 1969), jde tedy o ověření po několika desetiletích.

Fytocenologický snímek 1: v. pobřeží rybníka, zapsal K. Boublík, plocha 4 m², datum 11. 6. 2006, sz. orientace, sklon 2°, číslo snímku v České národní fytoocenologické databázi 348176 (CHYTRÝ & RAFAJOVÁ 2003), asociace *Coleantho-Spergularietum echinospermae*, E₁ 55 %, E₀ 10 %. E₁: *Coleanthus subtilis* 3, *Callitriche* sp. 2m, *Juncus bufonius* agg. 1, *Limosella aquatica* 1, *Persicaria maculosa* 1, *Elatine hydropiper* +, *Gnaphalium uliginosum* +, *Peplis portula* +, *Poa palustris* +, *Rorippa palustris* +, *Trifolium repens* +, *Eleocharis acicularis* r, *Geranium pusillum* r, *Oenanthe aquatica* r, *Rumex maritimus* r. E₀: neurčeno.

Fytocenologický snímek 2: z. pobřeží rybníka, zapsal K. Boublík, plocha 2 m², datum 11. 6. 2006, jv. orientace, sklon 2°, číslo snímku v České národní fytoocenologické databázi 348177 (CHYTRÝ & RAFAJOVÁ 2003), asociace *Coleantho-Spergularietum echinospermae*, E₁ 60 %, E₀ 0 %. E₁: *Coleanthus subtilis* 4, *Callitriche* sp. 1, *Gnaphalium uliginosum* 1, *Juncus bufonius* agg. 1, *Limosella aquatica* 1, *Peplis portula* +, *Persicaria maculosa* +, *Poa palustris* +, *Rorippa palustris* +, *Spergularia echinosperma* +, *Trifolium repens* +, *Geranium pusillum* r, *Rumex* sp. r.

67. Českomoravská vrchovina, Dobrá Voda (u Číměře) (6956b): rybník Dolní Panský, 49°03'41,9" N, 15°07'07,0" E (Geobáze 1:50000), 593 m n. m., jednotlivé rostliny na obnaženém břehu (not. P. Hesoun 2005). S největší pravděpodobností se jedná o doposud nepublikovanou lokalitu.

Martin LEPŠÍ, Karel BOUBLÍK & Petr HESOUN

Dictamnus albus L. – třemdava bílá

Třemdava bílá je silně aromatická rostlina rozšířená disjunktně od Španělska přes střední a jižní Evropu po Balkánský poloostrov.

V České republice roste v termofytiku a v nejteplejších částech mezofytika. Mapu rozšíření druhu sestavil SLAVÍK (1997). Třemdava vyhledává světlé lesy, křoviny, lesostepi, zarostlé skály, nejčastěji na bazických podkladech. Často je pěstována jako okrasná rostlina.

Ve starší floristické literatuře je výskyt druhu udáván i z jižní části Čech a sice od Zvíkova ve Středním Povltaví a od Radomilic u Tábora v Táborsko-vlašimské pahorkatině (ČELAKOVSKÝ 1883). Zatímco nález od Radomilic nebyl patrně nikdy potvrzen, od Zvíkova později K. Domin uvádí vlastní nález třemdavy (DOMIN 1902). Později již výskyt druhu z okolí Zvíkova nebyl publikován. Nejblíže lokalitě u Zvíkova se druh vyskytuje severněji ve Středním Povltaví až u Štěchovic (KOVANDA in SLAVÍK 1997).

V roce 1964 publikoval J. Moravec nález dvou drobných kvetoucích exemplářů ze skalek s vložkami krystalických vápenců na návrší u osady Brloh z fyto geografického podokresu Strakonické vápence (MORAVEC 1964) a k nálezu dodává, že je sotva původní. Výskyt druhu na této lokalitě skutečně původní není, protože v 50. letech minulého století zde byly vysazeny 2 exempláře třemdavy z Českého krasu (J. Vokoun in verb.; CHÁN 1999). Z původně vysazených 2 exemplářů se populace třemdavy za uplynulých 50 let podstatně rozrostla a v roce 2006 čítala celkem asi 80 rostlin, z toho 47 kvetoucích a 33 nekvetoucích. Velikost kvetoucích rostlin se pohybovala od 45 do 80 cm. Rostliny byly na lokalitě rozptýleny jednotlivě, jen na dvou místech tvořily malé skupiny.

V roce 2004 nalezl A. Friedrich při botanickém průzkumu v rámci projektu NATURA 2000 v přírodní památce Ryšovy u Strakonice několik fertálních exemplářů třemdavy (A. Friedrich in verb.). V červnu 2006 byla lokalita revidována a bylo nalezeno celkem 43 bohatě kvetoucích exemplářů, z toho 25 růžově kvetoucích a 18 s květy čistě bílými. Nekvetoucí rostlina byla nalezena jen jedna. Rostliny se vyskytovaly na světlině se stromky dubu a borovice ve vrcholové části vrchu Ryšovy na podkladu krystalického vápence. Rostliny třemdavy nebyly na lokalitě volně rozptýleny, ale tvořily sedm skupin, ve kterých rostlo společně 2, 3, 4, 5, 7, 8 a 13 rostlin. Výška kvetoucích exemplářů se pohybovala v rozmezí 80-100 cm. Ve třech skupinách rostly společně bílé a růžově kvetoucí rostliny, ve dvou skupinách jen růžově a ve dvou skupinách jen bílé kvetoucí. Skupiny byly od sebe navzájem vzdáleny ca 2 m, jen jedna skupina byla vzdálena ca 7 m. S velkou pravděpodobností se jedná o umělé vysazení provedené v poměrně nedávné době. Pokud byla třemdava na lokalitě skutečně vysazena, pak se jedná o záležitost trestuhodnou, protože les Ryšovy je chráněnou přírodní památkou.

Popis nové lokality: 37f. Strakonické vápence, Strakonice (6749a): lesnatý vrch Ryšovy (kóta 527,1 m), ca 2 km sz. od středu města, světlna ve vrcholové části vrchu, 49°16'38,8" N, 13°53'47,2" E, 525 m n. m., vápenec (not. A. Friedrich 2004; leg. V. Chán 2005, CB; leg. R. Paulič 2005, PRC). Společně rostly druhy: *Brachypodium pinnatum*, *Primula veris*, *Veronica teucrium*, *Cynoglossum officinale* aj.

Václav CHÁN

Draba muralis L. – chudina zední

Druh, vyskytující se v celém Středomoří, odkud proniká na sever do Velké Británie, Skandinávie a na jih Švédska. Také je znám z Krymu a Kavkazu. V ČR roste na kamenitých stráních, svazích a suchých loukách, na starých zdech, náspech, v lemech křovin a při krajích polních cest, též na železničních náspech a skládkách. Výskyt na jednotlivých lokalitách je velmi kolísavý, v některých

letech je chudina zední hojná, v jiných vzácná či zcela chybí. Vyskytuje se převážně v termofytiku středních a severních Čech, v ostatních územích je její výskyt izolovaný a pravděpodobně i přechodný (CHRTEK in HEJNÝ & SLAVÍK 1992). V celostátním červeném seznamu je chudina zední zařazena mezi druhy silně ohrožené ve své existenci (PROCHÁZKA 2001), v červeném seznamu květeny jižní části Čech je považována za druh neznámý (CHÁN 1999).

V jižní polovině Čech byla chudina zední zaznamenána u Soběslavi v Třeboňské pánvi, kde byla přechodně zavlečena (CHRTEK l. c.). Další lokality byly v roce 1956 nalezeny J. Moravcem u Vimperka ve Volyňském Předšumaví: „louka v opuštěném mladém ovocném sadu na j. svahu údolí u Hrabic blíže Vimperka, 790 m n. m., 17. 6. 1956“ a „louka na sv. svahu zámecké hory ve Vimperku, 735 m n. m., 5. 6. 1956“ (cf. MORAVEC 1965). Po 50-ti letech byla nalezena lokalita další (viz níže), která vznikla pravděpodobně zanesením semen z hořejší lokality v ovocném sadu, na níž byl druh objeven v roce 1956 J. Moravcem.

Popis nové lokality: 37e. Volyňské Předšumaví, Hrabice (u Vimperka) (6948b): průsek elektrického vedení křovinatou mezí s kamennými snosy na jz. svahu návrší (kóta 810 m) 0,4 km jyv. od kaple v osadě, 785 m n. m., 49°03'46,1" N, 13°45'52,7" E (GPS), desítky rostlin (leg. R. Paulič & D. Půbal 2006, CB, PRC). Společně rostly mj. *Campanula persicifolia*, *Chaerophyllum aureum*, *Chelidonium majus*, *Epilobium montanum*, *Galium aparine*, *Geranium robertianum*, *Geum urbanum*, *Impatiens parviflora*, *Poa nemoralis*, *Scrophularia nodosa*, *Verbascum thapsus*, *Veronica sublobata* aj. Vzhledem k nalezené lokalitě je nutno chudinu zední přeargovat z kategorie neznámých taxonů červeného seznamu květeny jižní části Čech (CHÁN 1999) do kategorie kriticky ohrožených.

Radim PAULIČ & David PŮBAL

Herniaria hirsuta L. – průtržník chlupatý

Druh vyskytující se v západní, jižní, střední a východní Evropě, v západní části Asie, v severní a východní Africe. V ČR se vyskytoval velmi roztroušeně v Polábí, Pojizeří a na jv. Moravě, jinde jen ojediněle (SUTORÝ 1980, SUTORÝ in HEJNÝ & SLAVÍK 1990); výskyt však nebyl na většině uvedených lokalit v poslední době potvrzen. Roste na písčinech, cestách, železničních tratích, většinou na druhotných stanovištích, nejčastěji ve svazu *Polygonion avicularis* (SUTORÝ in HEJNÝ & SLAVÍK 1990).

SUTORÝ (1980) uvádí z jižních Čech výskyt pouze na Čkyňských vápencích mezi silnicí a vrchem Betaň (SZ od obce Malenice). V literatuře jsou však uváděny z jižních Čech i další nálezy – Volyňské Předšumaví: na písčitém poli nad silnicí při okraji lesa Srpsko s. od Kapsovy Lhoty, not. J. Moravec 1947; Březnické Podbrdsko: pole sz. od obce Dobevo, not. J. Moravec 1951; strniště u Kbelnice, not. J. Vokoun 1951; úhory s. od Štětkně, not. J. Moravec & J. Holub 1950 (cf. CHÁN 1955). U Štětkně byl tento druh sbírán již v polovině 19. století („Štiekná“, leg. Quadrat s. d., PRC; „Štěkna“, leg. Würll s. d., PRC). Würllův nález cituje i ČELAKOVSKÝ (1877), řadí jej však mezi „udání nespolehlivá“, poněvadž herbářový doklad on sám žádný neviděl. Do současné doby byl průtržník chlupatý v jižní části Čech řazen mezi druhy neznámé (cf. CHÁN 1999). V celostátním červeném seznamu je považován za kriticky ohrožený (PROCHÁZKA 2001). Všechny uvedené staré výskyty na lokalitách v Březnickém Podbrdsku u obcí Dobevo, Kbelnice a Štěkeň (přes 150 let stará lokalita) byly v srpnu 2006 znovu potvrzeny. V říjnu 2006 byla překvapivě nalezena nová lokalita u obce Pivkovic ve Volyňském Předšumaví.

Popis nových a ověřených lokalit: 35d. Březnické Podbrdsko, Štěkeň (6750a): okraj pole na j. svahu návrší „Šibeníční vrch“ ssv. od obce, 420 m n. m., 49°16'15,4" N, 14°00'39,6" E (<http://www.mapy.cz/>), hlinitopísčité půda, několik exemplářů (leg. R. Paulič & P. Leischner 2006, CB). V okolí rostly druhy *Anagallis arvensis*, *Aphanes arvensis*, *Conyza canadensis*, *Crepis capillaris*, *Fallopia convolvulus*, *Filago lutescens*, *F. arvensis*, *Gnaphalium uliginosum*, *Gypsophila muralis*, *Plantago uliginosa*, *Polygonum aviculare* agg., *Scleranthus annuus*, *Setaria viridis* aj.

35d. Březnické Podbrdsko, Dobevo (6650c): písčité severní okraje ovesného pole při j. úpatí lesa „Kuchyňka“ (kóta 438,1 m) 0,9 km sz. od kostela v obci, 422 m n. m., 49°18'04,3" N, 14°02'21,6" E (<http://www.mapy.cz/>), písčité půda, hojně (leg. R. Paulič & P. Leischner 2006, CB, PRC).

Společně zde rostly druhy *Anthemis arvensis*, *Aphanes arvensis*, *Filago arvensis*, *F. lutescens*, *Gnaphalium uliginosum*, *Gypsophila muralis*, *Lycopsis arvensis*, *Polygonum aviculare* agg., *Scleranthus annuus*, *Setaria viridis* a *Vulpia myuros*.

35d. Březnické Podbrdsko, Kbelnice (u Přeštic) (6649d): severní okraj kukuřičného pole při j. úpatí lesnatého návrší (kóta 527 m) 0,2 km jv. od pohodnice, ca 0,75 km sv. od osady, 485 m n. m., 49°18'06,2" N, 13°59'40,1" E (<http://www.mapy.cz/>), hlinitopísčité půda, roztroušeně až hojně (leg. R. Paulič 2006, CB, PRC), k této lokalitě se vztahuje následující fytoocenologický záznam. Fytoocenologický snímek: Zapsal R. Paulič, plocha 16 m², datum 31. 8. 2006, j. expozice, sklon 20°, E₁ 30 %. E₁: *Anagallis arvensis* 2, *Elytrigia repens* 2, *Gnaphalium uliginosum* 2, *Persicaria maculosa* 2, *Plantago uliginosa* 2, *Polygonum aviculare* agg. 2, *Echinochloa crus-galli* 1, *Gypsophila muralis* 1, *Herniaria hirsuta* 1-2, *Juncus bufonius* s. l. 1, *Matricaria discoidea* 1, *Persicaria hydropiper* 1, *Sagina procumbens* 1, *Setaria viridis* 1, *Spergularia rubra* 1, *Thlaspi arvense* 1, *Veronica persica* 1, *Viola arvensis* 1, *Aphanes arvensis* +, *Arabidopsis thaliana* +, *Arenaria serpyllifolia* +, *Capsella bursa-pastoris* +, *Scleranthus annuus* +, *Conyza canadensis* r, *Valerianella dentata* r.

37e. Volyňské Předšumaví, Pivkovice (6850a): okraj pole 0,8 km ssv. od obce, jv. expozice, 550 m n. m., 49°10'59,6" N, 14°04'26,2" E (<http://www.mapy.cz/>), hlinitopísčité půda, desítky rostlin (leg. M. Soukup 2006, herb. M. Soukup).

Vzhledem k výskytu průtržníku chlupatého na uvedených lokalitách je nutno tento taxon přeřadit v červeném seznamu květeny jižní části Čech z kategorie nezávěsných taxonů (A2) do kategorie taxonů kriticky ohrožených (C1) (sensu CHÁN 1999).

Radim PAULIČ, Pavel LEISCHNER & Milan SOUKUP

Lathyrus hirsutus L. – hrachor chlupatý

O druhu již bylo v tomto cyklu referováno (CHÁN et al. 1996), proto je uvedena pouze lokalita bez úvodní obecné charakteristiky.

Popis nové lokality: 89. Novohradské hory, Pohorská Ves (6353b): ca 0,6 km jv. od středu osady Radčice, narušená místa v kulturní louce (snad dříve pole), 48°40'46,3" N, 14°36'55,8" E (GPS), 740 m n. m., vzácně (leg. M. Lepší 2005, CB 50766).

Jedná se o nový druh pro fytogeografický okres Novohradské hory. Druh byl v jižní části Čech dosud zaznamenán v Českokrumlovském Předšumaví, na Sušicko-horažďovických vápencích, v Budějovické a Třeboňské pánvi (CHÁN et al. 1996, CHÁN 1999). Celostátně i v jižních Čechách je považován za kriticky ohrožený taxon (CHÁN 1999, PROCHÁZKA 2001). Lokalita je bezesporu druhotného původu.

Martin LEPŠÍ

Muscari comosum (L.) Mill. – modřeneček chocholatý

Celkový areál *Muscari comosum* zahrnuje střední a jižní Evropu, Přední Asii a severní Afriku (MARZELL 1925, DOSTÁL 1989).

V České republice je v současnosti rozšířen roztroušeně v teplejších oblastech. Vyskytuje se na výslunných kamenitých a křovinatých stráních, suchých loukách a písčínách, lesostepích, mezích, polích, vinicích a v akátiích (HROUDA in KUBÁT et al. 2002). Roste ve společenstvech třídy *Secalietea*, řádu *Festuco-Sedetalia*, *Prunetalia*, *Polygono-Chenopodietalia*, *Quercetalia pubescentis* a svazu *Geranion sanguinei* (DOSTÁL l. c.).

V jižních Čechách byl v minulosti zaznamenán v následujících fytochorionech: Horažďovicko, Volyňské Předšumaví, Prachatické Předšumaví, Chvalšinské Předšumaví, Českokrumlovské Předšumaví, Kaplické mezihoří, Kaňon Malše, Novohradské podhůří, Českobudějovická pánev, Třeboňská pánev, Střední Povltaví, Táborsko-vlašimská pahorkatina. Od roku 1990 je znám pouze z několika lokalit v Českokrumlovském Předšumaví, Chvalšinském Předšumaví a v Novohradském podhůří (LEPŠÍ 2005).

Popis nových lokalit: 37n. Kaplické mezihoří, Benešov nad Černou (7253d): ca 3,1 km jz. od kostela v obci, luční lado na okraji kulturní louky, 48°42'55,3" N, 14°35'25,8" E (GPS), 640 m n. m.,

3 exempláře (not. M. Lepší 2005). Lokalita leží téměř na hranicích fytogeografického okresu Novohradské hory. Z Kaplického meziohří jsou známe pouze dvě lokality – Velešín (1979) a Dolní Dvořiště (1888) (LEPŠÍ l. c.).

37l. Českokrumlovské Předšumaví, Český Krumlov (7151d): křovinatá stráň v nejzápadnějším cípu národní přírodní rezervace Vyšenské kopce, ca 0,26 km s. od středu osady Staré Dobrkovice, 48°49'14" N, 14°17'23" E (Geobáze 1:50000), 545 m n. m., 1 exemplář (not. M. Paloudová 2004). Z okolí Českého Krumlova pochází první floristický záznam o výskytu modřence v jižních Čechách (JUNGBAUER 1842). Poslední údaj z okolí Českého Krumlova se datuje do poloviny 20. století (HOUFEK 1952). Českokrumlovské Předšumaví představuje jedno z center aktuálního a pravděpodobně i historického rozšíření druhu v jižních Čechách (LEPŠÍ l. c.).

37p. Novohradské podhůří, Rankov (u Trhových Svinů) (7153b): ca 1 km sv. od kaple v osadě, ekoton louka/les, porost *Calamagrostis epigeios*, 48°52'15,2" N, 14°36'14,6" E (Geobáze 1:50000), 480 m n. m., 2 exempláře v roce 1994, 5 exemplářů v roce 2006 (not. J. Wimmer). Širší okolí Trhových Svinů je vedle Českokrumlovského Předšumaví jednou z oblastí s nejhojnějším aktuálním a pravděpodobně i historickým výskytem druhu v jižních Čechách (LEPŠÍ l. c.).

37o. Kaňon Malše, Kladiny (u Říмова) (7152d): ca 1,25 km jz. od kostela v osadě, travnatý okraj místní komunikace, 48°50'12,3" N, 14°29'14,2" E (Geobáze 1:50000), 535 m n. m., 2 exempláře (not. J. Wimmer 1996). Druh je z širšího okolí nové lokality (od Říмова a Doudleb) naposledy udáván na začátku 20. století (MAREK 1910).

38. Budějovická pánev, Hrdějovice (6952d): ca 0,8 km ssz. od kaple v osadě, jv. svah železničního náspu, 49°01'33,6" N, 14°28'33,8" E (Geobáze 1:50000), 400 m n. m., 1 exemplář (not. J. Wimmer 1973). Ze stejné doby pocházejí poslední záznamy o výskytu modřence chocholatého z Budějovické pánve (SKALICKÝ et al. 1973).

39. Třeboňská pánev, Mezná (6754b): ca 0,7 km jz. od kaple v obci, trnkou zarůstající jihozápadně exponované luční lado nad pravým břehem potoka, 49°15'23,0" N, 14°47'28,5" E (GPS), 440 m n. m., 3 exempláře (not. M. Lepší 2005). Společně se vyskytovaly druhy *Arrhenatherum elatius*, *Betonica officinalis*, *Calamagrostis epigeios*, *Centaurea scabiosa*, *Daucus carota*, *Festuca rubra* agg., *Galium album*, *G. verum*, *Hypericum perforatum*, *Rubus caesius*, *Senecio jacobaea*. Modřenec vlivem sukcese a expanse třtiny křovištní velmi pravděpodobně na lokalitě brzy vymizí. Z širšího okolí lokality existuje několik údajů z 50. let 20. století (VOPRAVIL 1950), poslední údaj z nedaleké obce Třebejice je sběr J. Kaislera uložený v herbáři Jihočeského muzea z roku 1976 (LEPŠÍ l. c.).

Martin LEPŠÍ & Jiří WIMMER

Potamogeton gramineus L. – rdest trávolistý

Rdest trávolistý je boreální cirkumpolárně rozšířený druh. Roste v oligotrofních až mezotrofních, zásaditých, nevápnitých, průzračných a neznečištěných vodách. Vyhledává málo humózní, mírně bahnité, štěrkovité, písčité někdy i rašelinné půdy. Hloubka vody, ve které se vyskytuje, se pohybuje mezi 20-100(-300) cm. Obsazuje slepá ramena řek, tůň, jezera a rybníky. Je diagnostickým druhem v České republice ustupující asociace *Potametum panormitano-graminei* řazené do svazu *Magnopotamion* (DOSTÁL 1989, MORAVEC et al. 1995, OBERDORFER 2001). V České republice se dříve vyskytoval roztroušeně, v současnosti je vzácný (KAPLAN in KUBÁT et al. 2002).

Druh byl v minulosti v jižní části Čech zaznamenán v následujících fytochorionech: Blatensko, Budějovická pánev, Březnické Podbrdsko, Horažďovicko, Volyňské Předšumaví, Třeboňská pánev, Tábořsko-vlašimská pahorkatina, Jihlavské vrchy, Střední Povltaví a Českomoravská vrchovina. Vlivem eutrofizace vod a intenzifikaci rybníkářství silně ustoupil. V roce 1999 byl jeho výskyt znám už pouze ze Středního Povltaví (Varvažov) a z Budějovické pánve (Zbudovská blata, Radomilice, Ražice) (CHÁN 1999). V Budějovické pánvi v sádkách v Dívčicích byla objevena nová lokalita ještě v roce 2001 (LEPŠÍ et al. 2005). V jižních Čechách je považován za kriticky ohrožený druh (CHÁN l. c.), celostátně je silně ohrožen (PROCHÁZKA 2001).

Popis nové lokality: 67. Českomoravská vrchovina, Dolní Radouň (u Jindřichova Hradce) (7051c): přírodní památka Horní Lesák, na pravém břehu rybníka u hráze, 49°12'02,9" N, 15°02'05,3" E (Geobáze 1:100000), 502 m n. m., jaro 2005 – do 3 exemplářů, podzim 2005, 2006 – 20-30 exemplářů (leg. P. Hesoun 2005, CB 51094, 51095; rev. Z. Kaplan).

Petr HESOUN & Martin LEPŠÍ

Rubus hadracanthos G. Braun – ostružiník bradavkatý

Rubus hadracanthos patří do série *Sepinicola* (sekce *Corylifolli*). V České republice je z této série známo celkem šest druhů ostružiníků (TRÁVNÍČEK & HAVLÍČEK in KUBÁT et al. 2002, LEPŠÍ & LEPŠÍ 2006b), přičemž kromě *R. franconicus* a *R. kletensis* M. Lepší & P. Lepší jsou všechny zbývající zahrnuty do celostátního červeného seznamu (sensu PROCHÁZKA 2001). Za silně ohrožené jsou považovány *Rubus hadracanthos*, *R. orthostachyoides*, *R. wessbergii* a neznámý je *R. curvaciculatus*. *R. hadracanthos* je nejvíce podobný druhu *R. kletensis*, který má listový okraj s hlubšími zářezy, menší, zahnuté až zakřivené ostny a bílé korunní lístky (LEPŠÍ & LEPŠÍ l. c.).

Ostružiník bradavkatý patří mezi druhy se širokým areálem, zaujímá střední Evropu, na sever zasahuje do Dánska, na západ izolovaně až do Lucemburska, na jih do Porýní a na východ do Čech. V České republice je znám pouze z okolí Prahy a Džbánů, z Křivoklátska, Ústecka a Podkrušnohoří. Vyhledává křoviny, lesní okraje a lemy, zaznamenán byl ve společenstvech řádu *Prunetalia* (HOLUB in SLAVÍK 1995, TRÁVNÍČEK & HAVLÍČEK l. c.). Z území jižních Čech nebyl doposud udáván.

Popis nových lokalit: 37i. Chvalšinské Předšumaví, Lhenice (7050b): na okraji obce ca 0,45 km j. od kostela při silnici do Vadkova, 48°59'26,3" N, 14°08'56,2" E (GPS), 550 m n. m. (leg. M. Lepší 2002, CB 34260). – Ratiborova Lhota (u Mičovic) (6950d): při silnici v s. části osady, 49°00'16,5" N, 14°06'58,1" E (GPS), 560 m n. m. (leg. M. & P. Lepší 2004, CB 39122). – Ratiborova Lhota (u Mičovic) (6950d): při lesní cestě ca 0,7 km z. od vrchu Hora, 49°00'05,4" N, 14°07'47,2" E (Geobáze 1:50000), 570 m n. m. (leg. & herb. P. Lepší 2002). – Ratiborova Lhota (u Mičovic) (6950d): při cestě ca 0,9 km v. od středu obce, 49°00'18,3" N, 14°07'43,8" E (Geobáze 1:50000), 570 m n. m. (leg. P. & M. Lepší 2004, rev. B. Trávníček, herb. P. Lepší). – Horní Chrástky (u Lhenic) (6951c): ca 0,8 km sv. od vrcholu Stříbrné hory, v křovinách při luční cestě, 49°00'07,4" N, 14°11'00,6" E (GPS), 530 m n. m. (leg. M. Lepší 2006, CB 51253). – Mičovice (7050b): při silnici vedoucí do osady Jáma, 48°58'25,8" N, 14°07'24,6" E (GPS), 600 m n. m. (leg. M. Lepší 2002, CB 34261).

37j. Blanský les, Vrábče (7052c): při silnici do Slavče ca 0,9 km zjz. od železniční zastávky Vrábče, okraj křovin, 48°55'01,1" N, 14°20'50,3" E (GPS), 530 m n. m. (leg. M. Lepší 2003, CB 34259, 39083; leg. & herb. P. Lepší 2006).

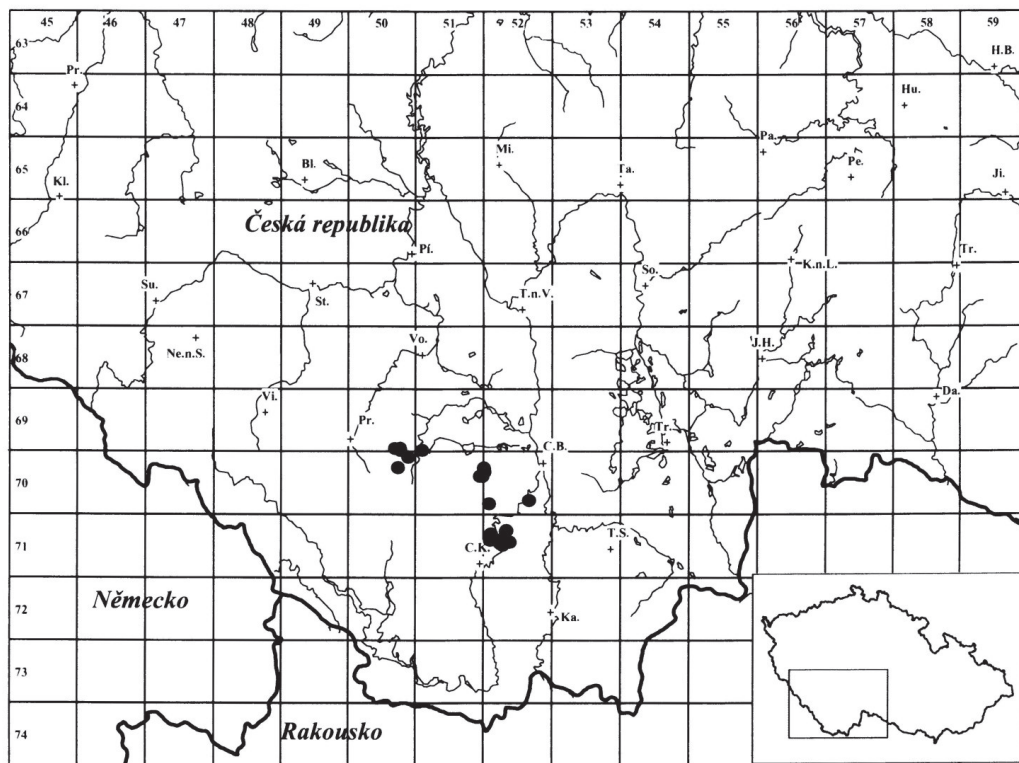
38. Budějovická pánev, Kvítkovice (7051b): ca 0,55 km sz. od kostela, při silnici do Čakovce, 48°57'38,03" N, 14°19'31,5" E (GPS), 470 m n. m. (leg. M. Lepší 2003, CB 39082). – Kvítkovice (7051b): u rybníčku ca 0,6 km zsz. od kostela, 48°57'37,4" N, 14°19'28,3" E (GPS), 420 m n. m. (leg. M. Lepší 2003, CB 39084). – Kvítkovice (7051b): na s. okraji osady Kvítkovice, křoviny na okraji asfaltové cesty k Novému Mlýnu, 48°57'37,1" N, 14°19'51,8" E (Geobáze 1:50000), 440 m n. m. (leg. M. Lepší 2006, CB 51320). – Dubné (7052a): na hrázi Kvítkovického rybníka ca 2,1 km jz. od kostela v obci, 48°58'02,1" N, 14°20'10,13" E (Geobáze 1:50000), 420 m n. m. (leg. M. Lepší 2006, CB 51302). – Dubné (7052a): ca 1,9 km zjz. od kostela v obci, při lesní cestě, 48°58'24,8" N, 14°20'03,4" E (GPS), 460 m n. m. (leg. M. Lepší 2006, CB 51285). – Včelná (7052d): ca 1 km zjz. od kaple v osadě, křoviny při cestě, 48°55'20,1" N, 14°26'38,3" E, (Geobáze 1:50000), 440 m n. m. (leg. M. & P. Lepší 2004, CB 39119).

37k. Křemžské hadce, Zlatá Koruna (7152a): při okraji louky ca 0,5 km szz. středu osady Plešovice, poblíž železničního viaduktu, 48°52'10" N, 14°21'08,4" E (Geobáze 1:50000), 510 m n. m. (leg. & herb. P. Lepší 2002, 2003). – Zlatá Koruna (7152a): při okraji lesa ca 0,5 km jz. od středu osady Plešovice, 48°51'33,6" N, 14°21'00,4" E (Geobáze 1:50000), 520 m n. m. (leg. P. & M. Lepší 2003, rev. B. Trávníček, herb. P. Lepší).

371. Českokrumlovské Předšumaví, Zlatá Koruna (7152a): ca 0,8 km jv. od Věncové hory, v příkopu při silnici, 48°51'22,2" N, 14°23'51,6" E (GPS), 550 m n. m. (leg. M. Lepší 2002, CB 34264). – Radostice (u Kamenného Újezdu) (7152a): u křižovatky cesty vedoucí z osady se silnicí z Chlumce do Záluží, 48°52'28,2" N, 14°23'20,8" E (Geobáze 1:50000), 520 m n. m. (leg. M. Lepší 2002, CB 34262, 34263). – Zlatá Koruna (7152a): ca 1,3 km ssz. od Věncové hory, 48°52'25,2" N, 14°23'18,7" E (GPS), 520 m n. m. (leg. M. Lepší 2002, CB 34266). – Zlatá Koruna (7152a): při silnici ze samoty Harazim do Štěkře, 48°51'05,6" N, 14°22'49,6" E (GPS), 520 m n. m. (leg. M. Lepší 2002, CB 34265). – Zlatá Koruna (7152a): pravý břeh Vltavy ca 0,4 km sv. od kostela, 48°51'32,4" N, 14°22'19,2" E (Geobáze 1:50000), 450 m n. m. (leg. & herb. P. Lepší 2003).

Podobně jako v jiných oblastech svého výskytu se ostružiník bradavkatý i v jižních Čechách chová jako zástupce thamnofilního ekoelementu (HOLUB in SLAVÍK 1995). V lesním prostředí (na okraji lesní cesty) byl zaznamenán pouze jednou u Dubného v Budějovické pánvi. Vyhledává především okraje křovin a lesů a příkopy cest. Nalezen byl v rozmezí nadmořských výšek 420–600 m. Vyskytuje se na dvaceti lokalitách a zasahuje do pěti jihočeských fytochorionů. Druh svým výskytem lemuje území Blanského lesa na východě, severu a západě (obr. 1). Mimo toto území nebyl vlastním extenzivním výzkumem v jižních Čechách pozorován. Nelze vyloučit, že budou v budoucnosti objeveny i další lokality, především v oblasti teplejšího Předšumaví, na severozápad od aktuálně známého výskytu. Hojný však velmi pravděpodobně v jižních Čechách není, neboť nebyl zaznamenán ani v průběhu mapování ostružiníků pro celostátní síťový atlas (V. Žíla in verb. 2007). Druh navrhuje zahrnout mezi ohrožené taxony jihočeské květeny (sensu CHÁN 1999). Malý počet lokalit by opravňoval i k zařazení mezi silně ohrožené taxony, avšak dostatek potenciálně vhodných stanovišť a relativně malá znalost o rozšíření tuto možnost zpochybňuje.

Martin LEPŠÍ & Petr LEPŠÍ

Obr. 1 – Rozšíření *Rubus hadracanthos* v jižních Čechách.

Fig. 1 – Distribution map of *Rubus hadracanthos* in South Bohemia.

Vicia dalmatica Kerner – vikev dalmatská

Vikev dalmatská se vyskytuje v jihovýchodní Evropě, s nezápadnějšími lokalitami v Itálii, na východ zasahuje po západní část bývalého Sovětského svazu, na severu tvoří hranici lokality v České a Slovenské republice (CHRTKOVÁ in SLAVÍK 1995). V západní Evropě je jako adventivní udávána z území Německa, Francie, Švýcarska, Lucemburska a Velké Británie (LUDWIG 1992, COULOT & RABAUTE 2002).

V České republice roste velmi vzácně (na několika málo lokalitách) v českém termofytiku a teplém mezofytiku v kolinním až suprakolinním stupni. Na Moravě a ve Slezsku se nevyskytuje (CHRTKOVÁ l. c., CHRTEK in KUBÁT et al. 2002). Na území jižních Čech nebyla dosud nalezena.

Vyhledává suché stráně, výslunné trávníky, lemy křovin a teplomilných doubrav. Převážně roste ve společenstvech svazu *Prunion spinosae*. Dává přednost bazickým podkladům, středně hlubokým nebo mělkým půdám (CHRTKOVÁ l. c.).

Popis nové lokality: 371. Českokrumlovské Předšumaví, Český Krumlov (7151d): křovinatá stráň v nezápadnějším cípu národní přírodní rezervace Vyšenské kopce, ca 0,26 km s. od středu osady Staré Dobrkovice, 48°49'14" N, 14°17'23" E (Geobáze 1:50000), 545 m n. m., ca 10 mohutných trsů (leg. M. Paloudová 2003, CB 39351, leg. & herb. P. Lepší 2005).

Vicia dalmatica je diploidní ($2n = 12$) a je blízce příbuzná tetraploidnímu druhu *V. tenuifolia* ($2n = 24$). Nejnápadnějším znakem odlišujícím obě vikev je šířka lístků, *V. dalmatica* má lístky výrazně užší, sídlovité až tence jehlicovité, 1(-1,5) mm široké, *V. tenuifolia* má lístky čárkovité, úzce kopinaté až kopinaté, (1-)2-5(-10) mm široké. *V. dalmatica* se liší také nižším počtem květů v květenství (8-18 květů), barvou koruny, která je vícebarevná (pavéza je světle fialová, křídla jsou světle fialová nebo žlutobílá, často s oranžovou skvrnou, člunek je žlutobílý, na špičce oranžový) (COULOT & RABAUTE 2002, CHRTEK in KUBÁT et al. 2002). Nápadný je i charakter růstu – vikev dalmatská vytváří ± husté, vystoupavé, až 1 m vysoké a ca 0,5 m široké trsy.

Lokalita je ze dvou stran obklopena polem a i v minulosti (ještě v první polovině 20. století) byla z části využívána jako pole a z části k pastvě hovězího dobytka a domácích prasat. V současné době je tam prováděn občasný výřez keřů a kosení. Výskyt *V. dalmatica* u Českého Krumlova lze tedy pravděpodobně hodnotit jako adventivní. Pro tuto domněnku by mohl nasvědčovat i současný výskyt adventivů *Lathyrus hirsutus* a *Vicia villosa* subsp. *varia*.

V adventivních populacích v Německu byly pozorovány morfologicky přechodné typy mezi *V. dalmatica* a *V. tenuifolia* (LUDWIG 1992), na jihočeské lokalitě nebyly pozorovány žádné přechodné formy (*V. tenuifolia* se přímo na lokalitě nevyskytuje, ale roste v širším okolí).

Petr LEPŠÍ & Marcela PALOUDOVÁ

Poděkování

Za revizi herbářových položek děkujeme L. Ekrtovi, Z. Kaplanovi a B. Trávníčkovi. Za poskytnutí nepublikovaných dat děkujeme J. Zázvorkovi. Za připomínky k textu jsme vděční J. Doudovi.

Literatura

- ANONYMUS, 2000: Geobáze® Prohlížeč Professional Verze 2.8, 1:50000, 1:100000. – Geodézie ČS a. s., Česká Lípa.
- ANONYMUS, 2002: Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech VIII. – *Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy* 42: 111-117.
- BOUBLÍK K. & ČERNÝ T., 2005: Nové nálezy psamofilních druhů rostlin na Třeboňsku. – *Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy* 45: 57-60.
- COULOT P. & RABAUTE P., 2002: Découverte de deux vesces (*Vicia* L., Leguminosae) nouvelles pour le Languedoc-Roussillon et situation de ces especes en France. – *Monde Pl.* 97(477): 7-13.
- ČELAKOVSKÝ L., 1877: Prodrómus květeny české. Vol. 3. – *Arch. Přírod. Výzk. Čech*, Praha, pp. 385-676.
- ČELAKOVSKÝ L., 1883: Prodrómus květeny české. Vol. 4. – *Arch. Přírod. Výzk. Čech*, Praha, pp. 677-944.

- DOMIN K., 1902: Údolím vltavským mezi Kamýkem a Zvíkovem. – *Sborn. Čes. Společ. Zeměvěd.*, Praha, 8: 289-304.
- DOSTÁL J., 1989: Nová květena ČSSR. 1, 2. – Academia, Praha, 1548 pp.
- EHRENDORFER F. & HAMANN U., 1965: Vorschläge zu einer floristischen Kartierung von Mitteleuropa. – *Ber. D. Bot. Ges.* 78: 35-50.
- HADAČ E., TERRAY J., KLESCHT V. & ANDRESOVÁ J., 1997: Some herbaceous plant communities from the Bukovské vrchy hills in NE Slovakia. – *Thaiszia, J. Bot.* 7: 191-220.
- HADINEC J., LUSTYK P. & PROCHÁZKA F. (eds.), 2005: Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. IV. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.*, Praha, 40: 77-149.
- HEJNÝ S., 1969: Coleanthus subtilis (Tratt.) Seidl in der Tschechoslowakei. – *Folia Geobot. Phytotax.* 4: 345-399.
- HEJNÝ S. & SLAVÍK B. (eds.), 1988: Květena České socialistické republiky. 1. – Academia, Praha, 557 pp.
- HEJNÝ S. & SLAVÍK B. (eds.), 1990: Květena České republiky. 2. – Academia, Praha, 540 pp.
- HEJNÝ S. & SLAVÍK B. (eds.), 1992: Květena České republiky. 3. – Academia, Praha, 542 pp.
- HOUFEK J., 1952: Studie o květeně Jindřichohradecka se zvláštním zřetelem k Treboňské pánvi a přilehlým územím. – 398 pp., ms. [Disert. práce; depon. in: Knih. Kat. Bot. Přírod. Fak. Univ. Karlovy Praha; kopie: Knih. Jihočes. Muz. v Českých Budějovicích].
- CHÁN V., 1955: Příspěvek ke květeně Strakonicka za rok 1954. – 16 pp., ms., Strakonice [Depon. in: V. Chán, Strakonice].
- CHÁN V. (ed.), 1999: Komentovaný červený seznam květeny jižní části Čech. – *Příroda*, Praha, 16: 1-284.
- CHÁN V., LEPŠÍ M. & LEPŠÍ P. (red.), 2005: Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XI. – *Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy* 45: 167-176.
- CHÁN V., LEPŠÍ M. & LEPŠÍ P. (red.), 2006: Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech XII. – *Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy* 46: 125-136.
- CHÁN V., ŠTECH M. & VYDROVÁ A. (red.), 1996: Nálezy zajímavých a nových druhů v květeně jižní části Čech. – *Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy* 36/1: 85-87.
- CHYTRÝ M. & RAFAJOVÁ M., 2003: Czech National Phytosociological Database: basic statistics of the available vegetation-plot data. – *Preslia* 75: 1-15.
- JUNGBAUER J. T., 1842: Alphabetisch geordnete botanische Topographie der Phanerogamen um Goldenkron. – 426 pp. + 5 pp. sine pagin., ms. [Depon. in: Knih. Nár. muz. Praha, sign. XIH 10; opis V. Chán, Strakonice].
- KLIKA J., 1935: Příspěvek k poznání rybnických společností Novohradských hor. – *Časopis Národního Muzea, sectio naturalis* 109: 108-112.
- KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. & ŠTĚPÁNEK J. (eds.), 2002: Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 pp.
- LEPŠÍ M. & LEPŠÍ P., 2006a: Cévnaté rostliny. – In: Dudák V. (ed.), Novohradské hory a Novohradské podhůří – příroda, historie, život, p. 167-181, edice Krajina a lidé, Baset.
- LEPŠÍ M. & LEPŠÍ P., 2006b: Rubus kletensis, a new species from South Bohemia and Upper Austria. – *Preslia* 78: 103-114.
- LEPŠÍ M., LEPŠÍ P. & ŠTECH M. (eds.), 2005: Výsledky floristického kurzu v Českých Budějovicích 2001 (1. – 7. 2001). – *Zprávy Čes. Bot. Společ.*, Praha, (příloha 2005/2)40: 71-135.
- LEPŠÍ M., LEPŠÍ P., ŠTECH M., BOUBLÍK K. & PŮBAL D., 2006: Ostřice převislá (Carex pendula) v jižních Čechách. – *Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy* 46: 113-118.
- LEPŠÍ P., 2005: Historické a aktuální rozšíření Muscari comosum (L.) Mill. v jižních Čechách. – *Sbor. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích, Přír. Vědy* 45: 71-78.
- LUDWIG W., 1992: Vicia dalmatica – eine neue Adventivpflanze? – *Hessische Floristische Briefe* 41(3): 39-41.
- MAREK T., 1910: Květena Českobudějovicka. – 229 pp., ms. [Depon. in: Knih. Jihočes. Muz. v Čes. Budějovicích; opis V. Chán, Strakonice].
- MARZELL H., 1925: Monocotyledones. – In: HEGI G., Illustrierte Flora von Mitteleuropa, Band II., Teil II., pp. 1-402, München.
- MEUSEL H., JÄGER E. & WEINERT E., 1965: Vergleichende Chorologie der zentraleuropäischen Flora. 1. – Gustav Fischer, Jena, 258 pp.
- MORAVEC J., 1964: Nové druhy flóry jihozápadních Čech. – *Preslia* 36: 99.
- MORAVEC J., 1965: Wiesen in mittleren Teil des Böhmerwaldes (Šumava). – In: Vegetace ČSSR, A1: p. 179-385, Praha.
- MORAVEC J., BALÁTOVÁ-TULÁČKOVÁ E., BLAŽKOVÁ D., HADAČ E., HEJNÝ S., HUSÁK Š., JENÍK J., KOLBEK J., KRAHULEC F., KROPÁČ Z., NEUHÄUSL R., RYBNÍČEK K., ŘEHOŘEK V. & VICHEREK J., 1995: Rostlinná společenstva a jejich ohrožení. Ed. 2. – *Severočes. Přír.* (Suppl. 1995): 1-206.
- OBERDORFER E., 2001: Pflanzensoziologische Exkursionsflora für Deutschland und angrenzende Gebiete. – Eugen Ulmer GmbH & Co., Stuttgart, 1051 pp.

- PROCHÁZKA F. (ed.), 2001: Černý a červený seznam cévnatých rostlin České republiky (stav v roce 2000). – *Příroda*, Praha, 18: 1-166.
- PRUNER L. & MÍKA P., 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. – *Klapalekiana*, Praha, 32(suppl.): 1-75
- SKALICKÝ V., HOUFEK J. & KNÍŽETOVÁ L., 1973: Floristicko-fytogeografický příspěvek ke květeně údolí Malše a blízkého okolí. – *Přírod. Čas. Jihočes.* 13(Suppl. 2): 3-44.
- SLAVÍK B. & ŠTĚPÁNKOVÁ J. (eds.), 2004: Květena České republiky. 7. – Academia, Praha, 767 pp.
- SLAVÍK B. (ed.), 1995: Květena České republiky. 4. – Academia, Praha, 529 pp.
- SLAVÍK B. (ed.), 1997: Květena České republiky. 5. – Academia, Praha, 568 pp.
- SUTORÝ K., 1980: Rozšíření druhů rodu *Herniaria* L. v Československu. – *Čas. Mor. Muz., Vědy Přír.*, Brno, 65: 57-70.
- VOPRAVIL B., 1950: *Muscari comosum* Mill. na Soběslavsku. – *Čs. Bot. Listy* 2: 105-106.
- VOZÁROVÁ M. & SUTORÝ K., 2001: Index herbariorum Reipublicae bohemiae et Reipublicae slovacae. – *Zprávy Čes. Bot. Společ.*, Praha, (příloha 2001/1) 36: 1-95, *Bull. Slov. Bot. Společ.* (suplement 7) 23: 1-95.
- WESTHOFF V. & van der MAAREL E., 1973: The Braun-Blanquet approach. – In: WHITTAKER R. H. (ed.), *Ordination and classification of communities*, Handbook of vegetation science, 5: 619-726, Dr. W. Junk b.v.-Publishers, The Hague.

<i>Adresy autorů:</i>	Ing. Karel BOUBLÍK Botanický ústav AV ČR Průhonice e-mail: boublik@ibot.cas.cz	Ing. Petr HESOUN Bednářeček 58 Nová Včelnice e-mail: hesoun@jh.cz
CZ – 252 43		CZ – 378 42
	Václav CHÁN Dr. J. Fify 867 Strakonice	Mgr. Jana JANÁKOVÁ Nad Cihelnou 599 Velešín e-mail: janakail@hotmail.com
CZ – 386 01		CZ – 382 32
	Filip KOLÁŘ Katedra botaniky, Biologická fakulta JU Branišovská 31 České Budějovice e-mail: filip.kolar@gmail.com	Pavel LEISCHNER Pod hájovnou 303 Strakonice e-mail: pleischner@seznam.cz
CZ – 370 05		CZ – 386 01
	Ing. Martin LEPŠÍ Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích Dukelská 1 České Budějovice e-mail: lepsi@seznam.cz	Petr LEPŠÍ Správa CHKO Blanský les Vyšný 59 Český Krumlov e-mail: plepsi@seznam.cz
CZ – 370 51		CZ – 381 01
	Mgr. Marcela PALOUDOVÁ Správa CHKO Blanský les Vyšný 59 Český Krumlov e-mail: marcela.paloudova@nature.cz	Radim PAULIČ Nábřežní 83 Strakonice e-mail: radim.paulic@seznam.cz
CZ – 381 01		CZ – 386 02

CZ – 385 01
Ing. David PŮBAL
Správa NP a CHKO Šumava
1. máje 260
Vimperk
e-mail:
david.pubal@npsumava.cz

CZ – 39811
Ing. Milan SOUKUP
Heřmaň 105
Protivín

CZ – 37011
Ing. Jiří WIMMER
Bezdrevská 9
České Budějovice
e-mail: jwimmer@wvgroup.cz